

**STRUCTURI SINTAGMATICE SPECIFICE
LIMBAJULUI RELIGIOS**
(Studiu de caz în baza romanului
„Noaptea Sfântului Andrei” de Ion Vicol)

Diana BERZOI, Facultatea de Litere

Religious language contains a number of specific syntagmatic structures that have the role of naming the basic concepts of Christianity. Their appearance is determined by the necessity of the Christian, who lives the

divine revelation, to communicate with the divinity. This communication does not aim the correct expression from a logical or linguistic point of view, but the transmission of emotion, momentary soul experience. These syntagmatic structures are instilled through use in the vocabulary of believers and are used by the writers to convey religious ideas.

Limbajul religios reprezintă o sursă bogată de fenomene lingvistice care constituie obiectul de studiu pentru lingviști, dar și pentru scriitorii dornici de a crea texte cu caracter religios. Unul dintre aceștia este și Ion Vicol, care, pentru a fi cât mai aproape de adevărul biblic și a-l convinge pe cititor de veridicitatea celor relatate, apelează la un număr considerabil de structuri sintagmatice specifice limbajului religios – 177. Ele pot fi clasificate după două criterii: semantic și structural.

Din punct de vedere semantic, structurile sintagmatice specifice textului religios utilizate de Ion Vicol în textul artistic formează următoarele clase:

- a. **Structuri sintagmatice care trimit la Dumnezeu:** *Iubitul de oameni, Tatăl ceresc.*
- b. **Structuri sintagmatice ce se referă la Duhul Sfânt:** *Duhul Adevărului, Vistierul bunătăților etc.*
- c. **Structuri ce trimit la Fecioara Maria:** *Cea fără prihană, Cea plină de dar etc.*
- d. **Structuri sintagmatice ce se referă la Apostolul Andrei:** *Întâiul chemat, ucenicul Domnului.*
- e. **Structuri sintagmatice ce trimit la diavol:** *dușmanul mântuirii omenești, duhuri ale satanei etc.*
- f. **Structuri sintagmatice ce se referă la:**
 - **Însușiri, trăiri și acțiuni omenești:** *somnul cel greu al lenei, pătimășul meu suflet etc.;*
 - **Însușiri și acțiuni divine:** *lumina credinței lui Iisus, îndelungă-răbdarea Ta etc.*
- g. **Structuri sintagmatice ce se referă la creștinism și învățătura acestuia:** *Evangelia iubirii, viața veșnică etc.*
- h. **Structuri ce se referă la răspândirea creștinismului/propovăduitorii creștinismului:** *păstorii bisericii lui Iisus, mărturisitorul lui Dumnezeu etc.*

Analizându-le din punctul de vedere al structurii lor, putem obser-

va faptul că aceste construcții sintagmatice pot fi clasificate în două grupuri mari: **grupul nominal** și **grupul verbal**. Între elementele componente ale structurilor sintagmatice, atât ale celor care formează un grup nominal, cât și ale celor care formează un grup verbal, se stabilește un raport de subordonare.

Construcțiile sintagmatice care formează un grup nominal au următoarele structuri:

– **Substantiv + substantiv**. Acestea, la rândul lor, pot fi formate în mai multe moduri:

a. Substantivul determinat este în cazul Nominativ, iar substantivul determinativ este în cazul genitiv: *Mielul lui Dumnezeu, Harul Domnului, Împărăția cerurilor, Fiul Omului*.

b. Substantivul regent este în cazul Nominativ, cel determinativ – în cazul Acuzativ, fiind introdus, de obicei, cu prepozițiile „de” sau „cu”: *iubirea de aur, iezorul cu foc*.

– **Pronume demonstrativ + adjectiv/substantiv cu prepoziție**: *Cel Atotputernic, Cea fără prihană, Cea plină de dar, Cel dorit*.

– **Substantiv + adjectiv**: *Dumnezeu adevărat, Împăratul ceresc, viața veșnică*.

– **Substantiv + articol + adjectiv**: *drumul cel adevărat, Dumnezeul cel răstignit, omul cel vechi*.

– **Substantiv + substantiv în genitiv + adjectiv**: *biruința vieții veșnice, vrăjmașul neamului omenesc, robul plăcerilor trupești*.

Structurile sintagmatice substantivale sunt numeroase în textul religios. Frecvența mare a structurilor sintagmatice nominale în textul religios se explică prin tendința omului – trăitor al revelației divine – de a se apropia de o realitate dintr-o altă sferă (divinitatea – Creatorul său), pe care nu o poate cunoaște pe cale rațională, ci doar trăind-o.

Structurile sintagmatice ce formează un grup verbal sunt mai puține, în comparație cu precedentele. După structura lor le putem clasifica în următoarele tipologii:

- **Verb + substantiv (+substantiv)**: *a da pierzării, a aștepta plinierea vremii, a semăna Cuvântul Domnului*.

- **Verb + prepoziție + substantiv**: *a dezlega de moarte, a dezlega de păcate*.

- **Verb + prepoziție + substantiv + substantiv în genitiv**: *a scoate din robia satanei, a șterge de pe fața pământului, a lăsa în plata Domnului*.

- **Verb + prepoziție + locuțiune substantivală:** *a cerceta cu luare-aminte.*
- **Verb + adverb:** *a se tânguî amarnic.*
- **Verb + prepoziție + substantiv + adjectiv:** *a arunca în focul cel veșnic, a se abate de pe calea cea dreaptă, a spori în credință și fapte bune.*
- **Adverb + adjectiv:** *îndelung răbdător.*

Din cele 177 de structuri sintagmatice religioase, identificate în romanul *Noaptea Sfântului Andrei*, 103 sunt preluate de către Ion Vicol cu forma și sensul din textul religios. Cele mai multe sunt specifice limbajului biblic, autorul apelând la ele pentru a fi cât mai aproape de adevărul istoric, dar și de cel conceptual-dogmatic. Alte 49 de structuri sintagmatice suferă mici modificări de structură sau de sens. Aceste schimbări sunt operate de autor în scopul de a clarifica sau a evidenția anumite idei, trăiri, concepte și nu afectează niciodată sensul întregii structuri, mai ales că cuvintele pe care le adaugă sunt, de obicei, dintre cele mai utilizate în limbajul religios.

Și, desigur, că ochiul său de artist nu putea să nu găsească noi posibilități de combinare a cuvintelor în structuri sintagmatice care s-ar asemena celor din textele religioase și care ar reda esența vieții creștinești, 25 de structuri fiind creații proprii. Aceste creații sintagmatice proprii sunt bine-venite și cerute de contextul romanului și nu reduc deloc din valoarea textului religios. Mai ales că autorul este foarte atent în alegerea și combinarea cuvintelor în structuri sintagmatice noi, fiind conștient că limbajul religios este unul foarte deosebit și nu oricine poate opera cu el.

Aceste observații ne conduc la ideea că limbajul religios este foarte bogat în structuri sintagmatice, structuri care pot deveni instrumente indispensabile într-un text artistic cu subiect religios. Lucrarea de față, fiind o modestă încercare de a elucidă anumite laturi ale problemei, este, totodată, și un îndemn către specialiști de a-și aduce contribuția la menținerea și perpetuarea valorilor morale.

Bibliografie:

1. AVĂDANEI, C. *Construcții idiomatice în limbile română și engleză.* Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2000, p.188.
2. CHIVU, Gh. *Civilizație și cultură. Considerații asupra limbajului bisericesc actual.* București: Editura Academiei Române, 1997, p.304.

3. CORLĂTEANU, N. *Limba moldovenească literară contemporană*. Vol.1: *Lexicologia*. Chișinău: Lumina, 1969, p.240.
4. DRAGOMIRESCU, Gh. N. Îmbinări de cuvinte indivizibile, analizabile și neanalizabile. În: *Limba și Literatură*, 1964, nr.8, p.391-410.
5. IRIMIA, D. *Structura stilistică a limbii române contemporane*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p.216.
6. MUNTEANU, Cr. *Frazeologie românească. Formare și funcționare*. Iași: Institutul European, 2013, p.251.
7. MUNTEANU, E. *Lexicologie biblică românească*. București: Humanitas, 2008, p.658.
8. ȚÂRA, Gh. B. Structura sintagmatică. Delimitări și caracteristici. În: *Studia în onorem magistri Vasile Frățilă*. Timișoara, 2005, p.520-527.
9. ZGARDAN, S., A. *Probleme ale motivației unităților polilexicale stabile în limba română*. Chișinău: Magna-Princeps, 2011, p.151.

*Recomandat
Alexandra GHERASIM, dr., conf. univ.*